

Διαγώνισμα Γ' Λυκείου

A. i. Ἐν παντὶ δὴ συνεχεῖ καὶ διαιρετῶ ἔστι λαβεῖν τὸ μὲν πλεῖον τὸ δ' ἔλαττον τὸ δ' ἴσον, καὶ ταῦτα ἢ κατ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἢ πρὸς ἡμᾶς [...]. Λέγω δὲ τοῦ μὲν πράγματος μέσον τὸ ἴσον ἀπέχον ἀφ' ἑκατέρου τῶν ἄκρων, ὅπερ ἐστὶν ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πᾶσιν, πρὸς ἡμᾶς δὲ ὁ μήτε πλεονάζει μήτε ἐλλείπει· τοῦτο δ' οὐχ ἓν, οὐδὲ ταῦτὸν πᾶσιν. Οἷον εἰ τὰ δέκα πολλὰ τὰ δὲ δύο ὀλίγα, τὰ ἕξ μέσα λαμβάνουσι κατὰ τὸ πρᾶγμα ἴσω γὰρ ὑπερέχει τε καὶ ὑπερέχεται· τοῦτο δὲ μέσον ἐστὶ κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν ἀναλογίαν. Τὸ δὲ πρὸς ἡμᾶς οὐχ οὕτω ληπτέον· οὐ γὰρ εἴ τῳ δέκα μναῖ φαγεῖν πολὺ δύο δὲ ὀλίγον, ὁ ἀλείπτῃς ἕξ μναῖς προστάξει· ἔστι γὰρ ἴσως καὶ τοῦτο πολὺ τῷ ληψομένῳ ἢ ὀλίγον· Μίλωνι μὲν γὰρ ὀλίγον, τῷ δὲ ἀρχομένῳ τῶν γυμνασίων πολὺ. Ὅμοίως ἐπὶ δρόμου καὶ πάλης. Οὕτω δὴ πᾶς ἐπιστήμων τὴν ὑπερβολὴν μὲν καὶ τὴν ἔλλειψιν φεύγει, τὸ δὲ μέσον ζητεῖ καὶ τοῦθ' αἰρεῖται, μέσον δὲ οὐ τὸ τοῦ πράγματος ἀλλὰ τὸ πρὸς ἡμᾶς.

ii. Οἷον καὶ φοβηθῆναι καὶ θαρρῆσαι καὶ ἐπιθυμῆσαι καὶ ὀργισθῆναι καὶ ἐλεῆσαι καὶ ὄλως ἡσθῆναι καὶ λυπηθῆναι ἔστι καὶ μᾶλλον καὶ ἥττον, καὶ ἀμφοτέρωθεν οὐκ εὔ· τὸ δ' ὅτε δεῖ καὶ ἐφ' οἷς καὶ πρὸς οὐς καὶ οὐ ἕνεκα καὶ ὡς δεῖ, μέσον τε καὶ ἄριστον, ὅπερ ἐστὶ τῆς ἀρετῆς. Ὅμοίως δὲ καὶ περὶ τὰς πράξεις ἔστιν ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις καὶ τὸ μέσον. Ἡ δ' ἀρετὴ περὶ πάθη καὶ πράξεις ἐστίν, ἓν οἷς ἢ μὲν ὑπερβολὴ ἀμαρτάνεται καὶ ψέγεται καὶ ἢ ἔλλειψις, τὸ δὲ μέσον ἐπαινεῖται καὶ κατορθοῦται· ταῦτα δ' ἄμφω τῆς ἀρετῆς. Μεσότης τις ἄρα ἐστὶν ἢ ἀρετὴ, στοχαστικὴ γε οὕσα τοῦ μέσου. [...] Ἔστιν ἄρα ἢ ἀρετὴ ἕξις προαιρετικὴ, ἐν μεσότητι οὕσα τῇ πρὸς ἡμᾶς, ὠρισμένη λόγῳ καὶ ᾧ ἂν ὁ φρόνιμος ὀρίσειεν. Μεσότης δὲ δύο κακιῶν, τῆς μὲν καθ' ὑπερβολὴν τῆς δὲ κατ' ἔλλειψιν· καὶ ἔτι τῷ τὰς μὲν ἐλλείπειν τὰς δ' ὑπερβάλλειν τοῦ δέοντος ἓν τε τοῖς πάθεσι καὶ ἐν ταῖς πράξεσι, τὴν δ' ἀρετὴν τὸ μέσον καὶ εὐρίσκειν καὶ αἰρεῖσθαι.

Παρατηρήσεις

A. Στο απόσπασμα Α.ι. ο φιλόσοφος δομεῖ τη σκέψη του γύρω από τις έννοιες της μεσότητας και των δύο ακροτήτων. Αφού εντοπίσετε τις λέξεις ή φράσεις (ονοματικά και ρηματικά σύνολα) που αναφέρονται σε καθεμιά έννοια χωριστά να διατυπώσετε με δικά σας λόγια τους ορισμούς που δίνει ο Αριστοτέλης.

B. 1. Να σχολιαστούν οι λέξεις φράσεις «δεῖ», «μέσον τε καὶ ἄριστον», «ψέγεται», «ἐπαινεῖται».

B. 2. Να προσδιορίσετε και να σχολιάσετε τα χαρακτηριστικά της αρετῆς όπως προκύπτουν από το απόσπασμα «Ἔστιν ἄρα ἢ ἀρετὴ ἕξις προαιρετικὴ, ἐν μεσότητι οὕσα τῇ πρὸς ἡμᾶς, ὠρισμένη λόγῳ καὶ ᾧ ἂν ὁ φρόνιμος ὀρίσειεν».

B. 3. Να γράψετε δίπλα στο κεφαλαίο γράμμα καθεμιάς από τις προτάσεις της Στήλης Α τον αριθμό της σωστής πρότασης της Στήλης Β.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
Α) Όταν ο Αριστοτέλης πέθανε στη Χαλκίδα ήταν τότε το τρίτο έτος	1) της εκατοστής δέκατης πρώτης Ολυμπιάδας 2) της εκατοστής τρίτης Ολυμπιάδας 3) της εκατοστής δέκατης τέταρτης Ολυμπιάδας
Β) Δεκαεφτά χρονών ήταν ο γιος του Ασκληπιάδη Νικόμαχου όταν έφτασε στην Αθήνα	1) το 367 π.Χ. 2) το 366 π.Χ. 3) το 368 π.Χ.
Γ) Όταν ο Θεόφραστος ίδρυσε σχολή που θα πρόβαλλε τις διδασκαλίες του Αριστοτέλη αυτή πήρε το όνομα	1) Λύκειο 2) Περίπατος 3) Ακαδημία
Δ) « ἦθος ἀνθρώπῳ δαίμων» είχε υποστηρίξει	1) ο Δημόκριτος 2) ο Ηράκλειτος 3) ο Πρωταγόρας
Ε) Οι αρετές που περιγράφουν το χαρακτήρα του ανθρώπου ανήκουν στο	1) ἄλογον μέρος της ψυχής 2) λόγον ἔχον μέρος της ψυχής 3) ἄλογον και στο λόγον ἔχον μέρος της ψυχής

Β.4. i) Να βρείτε από τα αποσπάσματα λέξεις ετυμολογικά συγγενείς με τις παρακάτω : δυόσμος, λιποθυμία, ευεξία, αρμονία, επουσιώδης

ii) Για κάθε μία από τις επόμενες λέξεις να γράψετε μία πρόταση στα Νέα Ελληνικά όπου η ίδια λέξη με οποιαδήποτε μορφή της θα χρησιμοποιείται με διαφορετική σημασία από αυτή που έχει στο αρχαίο κείμενο : «στοχαστική», «κατορθοῦται», «λόγω».

Β.5. Ο Σοφοκλής παρουσιάζει την Αντιγόνη να οδηγείται στην υπόγεια φυλακή της στο τέταρτο επεισόδιο της ομώνυμης τραγωδίας και να απευθύνει τελευταίο

χαιρετισμό στους συμπολίτες της ψάλλοντας μαζί με τον Χορό ένα θρηνητικό τραγούδι (κομμός). Μέσα σ' αυτήν την ατμόσφαιρα ο κορυφαίος σε μια αποστροφή του προς την ηρωίδα λέει : «Σκαρφάλωσες στην κορυφή του θράσους και στον απρόσιτο της Δίκης θρόνο, παιδί μου, παραπάτησες». Να εντοπίσετε κοινά στοιχεία μεταξύ των απόψεων του Αριστοτέλη για τη «μεσότητα» «την έλλειψη» και την «υπερβολή» και της μομφής που επιρρίπτει ο κορυφαίος στην κόρη του Οιδίποδα.

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΩΝ

ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΓΘ1

26-1-2020

Δημοσθένους, Κατά Αριστογείτονος Β', 25-27

Στο λόγο αυτό επαναλαμβάνονται οι κατηγορίες κατά του Αριστογείτονα με έμφαση στην αδιαφορία του προς τους νόμους της πόλης, καθώς επίσης τονίζεται η σημασία της τήρησης των θεσμών του δικαίου και η προσφυής συμπεριφορά που οφείλει να τηρεί ο πολιτικός άνδρας. Στο προκείμενο απόσπασμα εξυμνείται η σημασία της υπακοής στους ισχύοντες νόμους.

οὔτω δ' ἂν ἀκριβέστατα συνθεωρήσαιτε τὸ τοῖς κειμένοις νόμοις πείθεσθαι ἡλικὸν ἀγαθὸν ἔστιν, καὶ τὸ καταφρονεῖν καὶ τὸ μὴ πειθαρχεῖν αὐτοῖς ἡλικὸν κακόν, εἰ τὰ τ' ἐκ τῶν νόμων ἀγαθὰ χωρὶς καὶ τὰ διὰ τῆς παρανομίας συμβαίνοντα πρὸ ὀφθαλμῶν ὑμῖν αὐτοῖς ποιησάμενοι θεωρήσαιτε. Εὐρήσετε γὰρ τὴν μὲν τὰ τῆς μανίας καὶ ἀκρασίας καὶ πλεονεξίας, τοὺς δὲ τὰ τῆς φρονήσεως καὶ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ἔργα διαπραττομένους. Δῆλον δέ· τῶν γὰρ πόλεων ταύτας ἄριστ' οἰκουμένας ἴδοιμεν ἂν ἐν αἷς ἄριστοι νομοθέται γεγόνασιν· τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἀρρωστήματα τοῖς τῶν ἰατρῶν εὐρήμασι καταπαύεται, τὰς δ' ἐν ταῖς ψυχαῖς ἀγριότητος αἰ τῶν νομοθετῶν ἐξορίζουσι διάνοιαι. Ὅλως δ' οὐδὲν οὔτε σεμνὸν οὔτε σπουδαῖον εὐρήσομεν ὃ μὴ νόμου κεκοινώνηκεν, ἐπεὶ καὶ τὸν ὅλον κόσμον καὶ τὰ θεῖα καὶ τὰς καλουμένας ὥρας νόμος καὶ τάξις, εἰ χρὴ τοῖς ὀρωμένοις πιστεύειν, διοικεῖν φαίνεται. Παρακαλέσαντες οὖν ὑμᾶς αὐτούς, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βοηθήσατε μὲν τοῖς νόμοις, καταψηφίσασθε δὲ τῶν εἰς τὸ θεῖον ἀσεβεῖν προηρημένων. Καὶ ταῦτ' ἐὰν πράξητε, τὰ δέοντα ποιήσετε καὶ τὰ κράτιστα ψηφιεῖσθε.

-ἡλικόν: ὅσο μεγάλο

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1. Να μεταφράσετε σε δόκιμο Νεοελληνικό λόγο το χωρίο: “ τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ... καὶ τὰ κράτιστα ψηφιεῖσθε”. [10 μονάδες]
2. Γιατί υπερτερεί η υπακοή στους νόμους συγκριτικά με την ανυπακοή; Η απάντησή σας να βασιστεί σε στοιχεία του κειμένου (να παραθέσετε σχετικά ενδεικτικά χωρία, όχι πολλά, για να αιτιολογήσετε την ορθότητα των γραφομένων σας). [10 μονάδες]
3. α. Να αναλύσετε την υπογραμμισμένη μετοχή σε ισοδύναμο είδος δευτερεύουσας πρότασης: Εύρησετε γὰρ τοὺς δὲ τὰ τῆς φρονήσεως καὶ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ἔργα διαπραττομένους. [3 μονάδες]
β. Να αναγνωρίσετε ως προς την υπόθεση, απόδοση και ως προς το είδος τους υποθετικούς λόγους που ακολουθούν:
-οὔτω δ’ ἂν ἀκριβέστατα συνθεωρήσαιτε τὸ τοῖς κειμένοις νόμοις πείθεσθαι ἥλικον ἀγαθὸν ἐστίν, καὶ τὸ καταφρονεῖν καὶ τὸ μὴ πειθαρχεῖν αὐτοῖς ἥλικον κακόν, εἰ τὰ τ’ ἐκ τῶν νόμων ἀγαθὰ χωρὶς καὶ τὰ διὰ τῆς παρανομίας συμβαίνοντα πρὸ ὀφθαλμῶν ὑμῖν αὐτοῖς ποιησάμενοι θεωρήσαιτε.
-Καὶ ταῦτ’ ἐὰν πράξητε, τὰ δέοντα ποιήσετε καὶ τὰ κράτιστα ψηφιεῖσθε.
[4 μονάδες]
γ. Να εξαρτήσετε την ακόλουθη περίοδο λόγου από το “ Δημοσθένης κελεύει”: ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βοηθήσατε μὲν τοῖς νόμοις, καταψηφίσασθε δὲ τῶν εἰς τὸ θεῖον ἀσεβεῖν προηρημένων. [3 μονάδες]
4. α. Στο ακόλουθο χωρίο να εντοπίσετε όλα τα τριτόκλιτα ουσιαστικά και κατόπιν να δώσετε την ονομαστική του ενικού τους: Εύρησετε γὰρ τὴν μὲν τὰ τῆς μανίας καὶ ἀκρασίας καὶ πλεονεξίας, τοὺς δὲ τὰ τῆς φρονήσεως καὶ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ἔργα διαπραττομένους. Δῆλον δέ· τῶν γὰρ πόλεων ταύτας ἄριστ’ οἰκουμένας ἴδοιμεν ἂν ἐν αἷς ἄριστοι νομοθέται γεγόνασιν· τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἀρρωστήματα τοῖς τῶν ἰατρῶν

εὐρήμασι καταπαύεται, τὰς δ' ἐν ταῖς ψυχαῖς ἀγριότητας αἱ τῶν νομοθετῶν ἐξορίζουσι διάνοιαι. [2 μονάδες]

β. Στο ακόλουθο χωρίο να εντοπίσετε όλους τους μετοχικούς τύπους και να δώσετε το απαρέμφατο στον ίδιο χρόνο και στην ίδια φωνή με αυτούς: εἰ χρή τοῖς ὀρωμένοις πιστεύειν, διοικεῖν φαίνεται. Παρακαλέσαντες οὖν ὑμᾶς αὐτούς, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βοηθήσατε μὲν τοῖς νόμοις, καταψηφίσασθε δὲ τῶν εἰς τὸ θεῖον ἀσεβεῖν προηρημένων. [3 μονάδες]

γ. Για τους ακόλουθους υπογραμμισμένους τύπους να δώσετε το γ' πληθυντικό του Παρατατικού στην ίδια φωνή: τῶν γὰρ πόλεων ταύτας ἄριστ' οἰκουμένας ἴδοιμεν ἂν ἐν αἷς ἄριστοι νομοθέται γεγόνασιν· τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἀρρωστήματα τοῖς τῶν ἰατρῶν εὐρήμασι καταπαύεται, τὰς δ' ἐν ταῖς ψυχαῖς ἀγριότητας αἱ τῶν νομοθετῶν ἐξορίζουσι διάνοιαι. [3 μονάδες]

δ. Για όλα τα επίθετα και τα επιρρήματα της ημιπεριόδου να δώσετε τον ίδιο τύπο στο θετικό βαθμό: τῶν γὰρ πόλεων ταύτας ἄριστ' οἰκουμένας ἴδοιμεν ἂν ἐν αἷς ἄριστοι νομοθέται γεγόνασιν· [2 μονάδες]

καλή τύχη !!!

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΩΝ

ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΓΘ2

26-1-2020

Δημοσθένους, Κατά Αριστογείτονος Β', 25-27

Στο λόγο αυτό επαναλαμβάνονται οι κατηγορίες κατά του Αριστογείτονα με έμφαση στην αδιαφορία του προς τους νόμους της πόλης, καθώς επίσης τονίζεται η σημασία της τήρησης των θεσμών του δικαίου και η προσφυής συμπεριφορά που οφείλει να τηρεί ο πολιτικός άνδρας. Στο προκείμενο απόσπασμα εξυμνείται η σημασία της υπακοής στους ισχύοντες νόμους.

οὔτω δ' ἂν ἀκριβέστατα συνθεωρήσαιτε τὸ τοῖς κειμένοις νόμοις πείθεσθαι ἡλικὸν ἀγαθὸν ἔστιν, καὶ τὸ καταφρονεῖν καὶ τὸ μὴ πειθαρχεῖν αὐτοῖς ἡλικὸν κακόν, εἰ τὰ τ' ἐκ τῶν νόμων ἀγαθὰ χωρὶς καὶ τὰ διὰ τῆς παρανομίας συμβαίνοντα πρὸ ὀφθαλμῶν ὑμῖν αὐτοῖς ποιησάμενοι θεωρήσαιτε. Εὐρήσετε γὰρ τὴν μὲν τὰ τῆς μανίας καὶ ἀκρασίας καὶ πλεονεξίας, τοὺς δὲ τὰ τῆς φρονήσεως καὶ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ἔργα διαπραττομένους. Δῆλον δέ· τῶν γὰρ πόλεων ταύτας ἄριστ' οἰκουμένας ἴδοιμεν ἂν ἐν αἷς ἄριστοι νομοθέται γεγόνασιν· τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἀρρωστήματα τοῖς τῶν ἰατρῶν εὐρήμασι καταπαύεται, τὰς δ' ἐν ταῖς ψυχαῖς ἀγριότητος αἰ τῶν νομοθετῶν ἐξορίζουσι διάνοιαι. Ὅλως δ' οὐδὲν οὔτε σεμνὸν οὔτε σπουδαῖον εὐρήσομεν ὃ μὴ νόμου κεκοινώνηκεν, ἐπεὶ καὶ τὸν ὅλον κόσμον καὶ τὰ θεῖα καὶ τὰς καλουμένας ὥρας νόμος καὶ τάξις, εἰ χρὴ τοῖς ὀρωμένοις πιστεύειν, διοικεῖν φαίνεται. Παρακαλέσαντες οὖν ὑμᾶς αὐτούς, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βοηθήσατε μὲν τοῖς νόμοις, καταψηφίσασθε δὲ τῶν εἰς τὸ θεῖον ἀσεβεῖν προηρημένων. Καὶ ταῦτ' ἐὰν πράξητε, τὰ δέοντα ποιήσετε καὶ τὰ κράτιστα ψηφιεῖσθε.

-ἡλικόν: ὅσο μεγάλο

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1. Να μεταφράσετε σε δόκιμο Νεοελληνικό λόγο το χωρίο: “ τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν .... καὶ τὰ κράτιστα ψηφιεῖσθε”. [10 μονάδες]

2. Γιατί υπερτερεί η υπακοή στους νόμους συγκριτικά με την ανυπακοή; Η απάντησή σας να βασιστεί σε στοιχεία του κειμένου (να παραθέσετε σχετικά ενδεικτικά χωρία, όχι πολλά, για να αιτιολογήσετε την ορθότητα των γραφομένων σας). [10 μονάδες]

3. α. Να αναλύσετε την υπογραμμισμένη μετοχή σε ισοδύναμο είδος δευτερεύουσας πρότασης: Εύρήσετε γὰρ τοὺς δὲ τὰ τῆς φρονήσεως καὶ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ἔργα διαπραττομένους. [3 μονάδες]

β. Να αναγνωρίσετε ως προς την υπόθεση, απόδοση και ως προς το είδος τους υποθετικούς λόγους που ακολουθούν:

-οὕτω δ’ ἂν ἀκριβέστατα συνθεωρήσαιτε τὸ τοῖς κειμένοις νόμοις πείθεσθαι ἥλικον ἀγαθὸν ἐστίν, καὶ τὸ καταφρονεῖν καὶ τὸ μὴ πειθαρχεῖν αὐτοῖς ἥλικον κακόν, εἰ τὰ τ’ ἐκ τῶν νόμων ἀγαθὰ χωρὶς καὶ τὰ διὰ τῆς παρανομίας συμβαίνοντα πρὸ ὀφθαλμῶν ὑμῖν αὐτοῖς ποιησάμενοι θεωρήσαιτε.

-Καὶ ταῦτ’ ἐὰν πράξητε, τὰ δέοντα ποιήσετε καὶ τὰ κράτιστα ψηφιεῖσθε.

[4 μονάδες]

γ. Να εξαρτήσετε την ακόλουθη περίοδο λόγου από το “ Δημοσθένης ἔλεγε” με όλους τους δυνατούς τρόπους: τὰς δ’ ἐν ταῖς ψυχαῖς ἀγριότητας αἱ τῶν νομοθετῶν ἐξορίζουσι διάνοιαι. [3 μονάδες]

4. α. Στο ακόλουθο χωρίο να εντοπίσετε όλα τα τριτόκλιτα ουσιαστικά και κατόπιν να δώσετε την ονομαστική του ενικού τους: Εύρήσετε γὰρ τὴν μὲν τὰ τῆς μανίας καὶ ἀκρασίας καὶ πλεονεξίας, τοὺς δὲ τὰ τῆς φρονήσεως καὶ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ἔργα διαπραττομένους. Δῆλον δέ· τῶν γὰρ πόλεων ταύτας ἄριστ’ οἰκουμένας ἴδοιμεν ἂν ἐν αἷς ἄριστοι νομοθέται γεγόνασιν· τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἀρρωστήματα τοῖς τῶν ἰατρῶν

εὐρήμασι καταπαύεται, τὰς δ' ἐν ταῖς ψυχαῖς ἀγριότητας αἱ τῶν νομοθετῶν ἐξορίζουσι διάνοιαι. [2 μονάδες]

β. Στο ακόλουθο χωρίο να εντοπίσετε όλους τους μετοχικούς τύπους και να δώσετε το απαρέμφατο στον ίδιο χρόνο και στην ίδια φωνή με αυτούς: εἰ χρή τοῖς ὀρωμένοις πιστεύειν, διοικεῖν φαίνεται. Παρακαλέσαντες οὖν ὑμᾶς αὐτούς, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βοηθήσατε μὲν τοῖς νόμοις, καταψηφίσασθε δὲ τῶν εἰς τὸ θεῖον ἀσεβεῖν προηρημένων. [3 μονάδες]

γ. Για τους ακόλουθους υπογραμμισμένους τύπους να δώσετε το γ' πληθυντικό του Παρατατικού στην ίδια φωνή: τῶν γὰρ πόλεων ταύτας ἄριστ' οἰκουμένας ἴδοιμεν ἂν ἐν αἷς ἄριστοι νομοθέται γεγονάσιν· τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἀρρωστήματα τοῖς τῶν ἰατρῶν εὐρήμασι καταπαύεται, τὰς δ' ἐν ταῖς ψυχαῖς ἀγριότητας αἱ τῶν νομοθετῶν ἐξορίζουσι διάνοιαι. [3 μονάδες]

δ. Για όλα τα επίθετα και τα επιρρήματα της ημιπεριόδου να δώσετε τον ίδιο τύπο στο θετικό βαθμό: τῶν γὰρ πόλεων ταύτας ἄριστ' οἰκουμένας ἴδοιμεν ἂν ἐν αἷς ἄριστοι νομοθέται γεγονάσιν· [2 μονάδες]

καλή τύχη !!!

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΩΝ

ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΒΘ1

26-1-2020

Λυσίου Υπέρ των Αριστοφάνους χρημάτων 1-3

Εισαγωγικό σημείωμα

Ο Αριστοφάνης έπεισε τους Αθηναίους να εκστρατεύσουν προς βοήθεια του βασιλιά της Κύπρου, Ευαγόρα, που πολέμούσε εναντίον των Περσών (390 π.Χ.). Ύστερα από την αποτυχία του εγχειρήματος θανατώθηκε δίχως δίκη και προτάθηκε η δήμευση της περιουσίας του. Ωστόσο, μετά την απογραφή της κάποιιοι την θεώρησαν μικρή κατηγορώντας τους συγγενείς του και κυρίως αυτόν που είχε πλέον την ευθύνη για τη διαχείρισή της, τον πατέρα του ομιλητή και πεθερό του Αριστοφάνη, για υπεξαίρεση μέρους της. Ο ομιλητής θα προσπαθήσει να υπερασπιστεί την τιμή της οικογένειας και κυρίως να τιμήσει τη μνήμη του πατέρα του, που είχε στο μεταξύ πεθάνει και να αποδείξει ότι όταν πέθανε ο Αριστοφάνης, η περιουσία του δεν ξεπερνούσε τα τέσσερα τάλαντα.

Πολλήν μοι άπορίαν παρέχει ὁ ἄγων οὐτοσί, ὧ ἄνδρες δικασταί, ὅταν ἐνθυμηθῶ ὅτι, ἂν ἐγὼ μὲν μὴ νῦν εὖ εἶπω, οὐ μόνον ἐγὼ ἀλλὰ καὶ ὁ πατήρ δόξει ἄδικος εἶναι καὶ τῶν ὄντων ἀπάντων στερήσομαι. Ἀνάγκη οὖν, εἰ καὶ μὴ δεινός πρὸς ταῦτα πέφυκα, βοηθεῖν τῷ πατρί καὶ ἑμαυτῷ οὕτως ὅπως ἂν δύνωμαι. Τὴν μὲν οὖν παρασκευὴν καὶ τὴν προθυμίαν τῶν ἐχθρῶν ὄρατε, καὶ οὐδέν δεῖ περί τούτων λέγειν. τὴν δ' ἐμήν ἀπειρίαν πάντες ἴσασιν, ὅσοι ἐμέ γινώσκουσιν. Αἰτήσομαι οὖν ὑμᾶς δίκαια καὶ ῥάδια χαρίσασθαι, ἄνευ ὀργῆς καὶ ἡμῶν ἀκοῦσαι, ὡσπερ καὶ τῶν κατηγορῶν. Ἀνάγκη γὰρ τὸν ἀπολογούμενον, κἂν ἐξ ἴσου ἀκροᾷσθε, ἔλαττον ἔχειν. Οἱ μὲν γὰρ ἐκ πολλοῦ χρόνου ἐπιβουλεύοντες, αὐτοὶ ἄνευ κινδύνων ὄντες, τὴν

κατηγορίαν έποιήσαντο, ήμεϊς δέ άγωνιζόμεθα μετά δέους και διαβολής και κινδύνου του μεγίστου. Εϊκόσ οϋν ύμας εύνοιαν πλείω έχειν τοϊς άπολογουμένοις.

Λεξιλόγιο

ϊσασιν: γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα του ρήματος οΐδα, που σημαίνει «γνωρίζω καλά»

χαρίζομαι δίκαια και ράδια: κάνω δίκαιη και εύκολη χάρη

ελάττον έχω: μειονεκτώ

Εϊκόσ εστί: είναι εύλογο, είναι λογικό

δόξει: θα φανεί

έπιβουλεύω: σχεδιάζω κάτι κακό εναντίον κάποιου

Παρατηρήσεις

1. Να αποδώσετε το κείμενο σε δόκιμο νεοελληνικό λόγο προσέχοντας ιδιαίτερα τη μετάφραση χρόνων και εγκλίσεων από "Πολλήν μοι άπορίαν ...όσοι έμέ γινώσκουσιν". [10 μονάδες]
2. Ποια παράκληση απευθύνει ο ρήτορας προς τους δικαστές πριν αναπτύξει την επιχειρηματολογία του; Η απάντησή σας να βασιστεί σε συγκεκριμένα χωρία του κειμένου για να την αιτιολογήσετε. [10 μονάδες]
3. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις υπογραμμισμένες λέξεις (τί είναι και πού είναι). [4 μονάδες]

β) Να αναγνωρίσετε ως προς τα όρια, το είδος, την εισαγωγή, την εκφορά, το συντακτικό ρόλο και το ρηματικό τύπο εξάρτησης τη δευτερεύουσα πρόταση που εισάγεται με το «ότι» στην 1^η γραμμή του κειμένου. [3 μονάδες]

γ) Να αναγνωρίσετε ως προς την υπόθεση, την απόδοση και το είδος τον σύνθετο (σύνθετος υποθετικός λόγος ονομάζεται εκείνος που έχει περισσότερες από μία υποθέσεις ή περισσότερες από μία αποδόσεις ή και τα δύο) υποθετικό λόγο που ακολουθεί: άν έγω μέν μη νϋν εύ ειπω, ού μόνον έγω

ἀλλά καὶ ὁ πατήρ δόξει ἄδικος εἶναι καὶ τῶν ὄντων ἀπάντων στερήσομαι. [3 μονάδες]

4. Να δώσετε το ζητούμενο τύπο για τα ακόλουθα:

- **παρέχει, λέγειν, ἀκοῦσαι:** να αναγνωρίσετε τους τύπους και να τους αντικαταστήσετε χρονικά στην ίδια φωνή [3 μονάδες]
- **εἶπω, ἐποίησαντο :** στο β' ενικό του χρόνου και της φωνής στην οποία βρίσκονται να αντικαταστήσετε εγκλιτικά τα ρήματα, κατόπιν να γράψετε τα απαρέμφατα και τις μετοχές για το χρόνο αυτό. [2 μονάδες]
- Για όλα τα τριτόκλιτα αρσενικά ουσιαστικά του κειμένου να δώσετε τη γενική του ενικού και για όλα τα πρωτόκλιτα θηλυκά τη γενική πληθυντικού [3 μονάδες]
- **ἐγώ, ταῦτα, ὑμᾶς:** να δώσετε την ίδια πτώση του αντίθετου αριθμού και κατόπιν να δηλώσετε το είδος της κάθε αντωνυμίας. [2 μονάδες]

καλή τύχη!!!